

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:		Felelős szerkesztő:	A lap szerelmi részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.	
Egy negyedévre	2 kor.	ZÁDORV KÁROLY.	Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények árszabály	
Fél évre	4 »	Lap kiadó tulajdonos:	... szerint számítatnak.	
Egész évre	8 »	FIGULI ANTAL.		
Egyes szám ára	20 fill.			

V Á L A S Z.

A petrozsényi áll iskola tanítótestülete által rendezett gyermekelőadásról, ennek a lapnak a legutóbbi számában, egy közleményt olvastam. Valóban nem tudom, hogy hírlapi nyelven leg-helyesebben minek nevezhetném ezt a közle-ményt. Véleménynyilvánításnak-e? Kritikának-e? Tudósításnak-e? — Avagy mind a háromnak? Talán elnevezem egy cikknek. Gondolom: ez lesz a legjobb.

Nem tagadom: engem ez a cikk — szo-katlan formájánál, különös tartalmánál és kissé (Hogy is mondjam csak?) — negédes hangjá-nál fogva — meglepett.

Jól tudom ám én azt, hogy egy nyilvános, társas szereplésről leközlött sablónos tudósításra nem szokás választ adni. S hogy én most mégis azt teszem: eljárásom találgon mentséget abban, hogy a tudósítás is, mint ilyen, szokatlan.

Félreértés kikerülése céljából, szükségesnek tartom ezt előrebocsátani.

És most lássuk csak azt a cikket előbb általános vonatkozásaiban!

Krónikás úr szembe helyezi a régi iskolát a maival s ekként a multat a jelennek. Ebből pedig a mult iránti lelkesedéssel méri le követ-keztetéseit. — Jól teszi. A multat meg kell be-csülni, mert életünk legkedvesebb perceit olykor-olykor a multba vetett reminiscenciák szerzik meg. És csak az elhibázott életnek — legyen az emberi, avagy nemzeti élet — a multjáról nem kedves a fátyl föllebntése. Hisz nem-zetünk édes szavu, örökké busongó poétája is azt mondja, hogy: „A boldogságra kevés csak a jelen: A multon épül az s az emlékezeten.”

A multnak az értékét, becsét magam is tudom — és szeretem is — méltányolni. Ám a midőn ezt teszem — akár önként, akár szük-ségből — soha egy pillanatig sem feledkezem meg a jelen iránt is tartozó kötelességről. — A cikk írója erről megelégedezett s e miatt a legszélsőségesebb egyoldalúságra hajlott. Szer-telen elfogultságában úgy tünteti fel a jelen is-koláját, hogyha az ő rémlátásait a való csak-ugyan a szerint igazolná, akkor a nemzet jö-vője fölött minden jobb érzésű magyar ember-nek menten kétségbe kellene esnie. Jó szerencse, hogy ez az ijesztően sötét kép inkább csak egy ember sajátos felfogásából hirtelen kialakult pil-lanatnyi látomány. Őh a való sokkal derűsebb, jóval vidámabb képet mutat!

De hát nézzük csak minő vádak is emel cikk író a jelen iskolájával szemben! — Vegyük sorba. 1. Hiányzik az egyszerűség. 2. Az iskola nem mindég a tudás és erkölcsi élet letétemé-nyese, de igenis bizonyos felületes, tetszetős munka végzője. 3. A munkaprogramm bizonyos külsőségben és bizonyítványadásban öszpon-tosul.

A vád első pontját — fájdalom — kénytelen va-gyok elfogadni. De sietek megjegyezni, hogy azt is csak általános nemzeti, — jobban mondva: a népszokást il-lető vonatkozásában.

A fölött magam is már nem egyszer tündöttem, hogy hová fog vezetni a divat, a cicoma, a fékevesztett nagyzás, a felfuvalkodott gög, a nemtelen dölyf, az em-beri lélek gyarlóságainak ez időtlen chaosa. — Csak azt említem föl, hogy az én gyermekkoromban, még a jobb módu székelycsaládok is az egyszerű háziipar termékeiből, az ugynevezett házi szőttesből fedezték a családtagok ruhaszükségletét. Itt-ott csak a fejű (színes pamut) került pénzbe. Minden egyéb bőven kijutott a gazdasági termelésből és a szorgos kézimunkából. Ma pedig? . . . Jóformán hire-nyoma sincs a négy nyüstös vászonnak és az ugynevezett székelyszőttes rokájának. Hej pedig micsoda szép és szinte elnyíhetetlen dolgok voltak azok! Ez volt csak a természetes, egyszerű, jó-zan világ!

Na és hát ki és mi az oka e nagy változásnak? — Talán az iskola? — Bocsánatot kérek: a népiskola nem a felnőttek iskolája. A kor szellemét pedig a feln-őttek irányítják. S hogy az iskolának a korszellemhez kell igazodnia: azt ugyan ki tagadhatja?

Ennyit röviden az egyszerűségről. És mos rátérek a vád 2-ik pontjára.

Hogy az iskola nem mindég a tudás és erkölcsi élet letéteményese, de igenis, bizonyos felületes, de tet-szetős munka végzője: ez főleg az első részében fölőtte merész, szinte vakmerő állítás. Hiszen kérem éppen a mai iskolának az az untig fölpanaszolt hibája, hogy a tanulni valóval kegyetlenül túlterheli, valósággal elcsi-gázza a gyermeket. Mielőtt a most érvényben levő új tantervünk megszületett, az országos mozgalom egyönt-etű törekvése abban csucosodott ki, hogy a nevelés intenzívebbé tétele céljából a régi tanterv anyagát re-dukalni kell. Annak idején vármegyey egyesületünk vezetősége csekélységemet bízta meg egy az országos bizottság elé terjesztendő javaslat meg szerkesztésével. Ebben a javaslatban — melyet egyesületünk is teljeség-szében magáévá tett, — szinte a hájszálig menő gon-dossággal mutattam rá a tanításnak a nevelés rovására eső tulhajtására s ekként az iskola munkájának káros egyoldalúságára. Majd szaklapokban is kifejtettem, az országos közvéleménnyel egyező álláspontomat. — És hát mi volt az eredmény? Az, hogy az új tanterv és utasítás — bár a nevelésnek a tanítással kapcsolatban való összhangzatos előbbre vitelét lépten-nyomon han-sulyozza — a tanítás anyagát még inkább kibővíti. — Hogy pedig a tantervben előirt anyagot minden jól szervezett iskola elvégi, arra nézve megnyugtató bizto-sítékul — gondolom — elfogadható a hivatali esküt tett tanító lelkiismerete és a mindjobban érvényesülő el-lenőrzés. Az úgynevezett Potemkinizmus rettenetesebben talán sehol sem bosszulhatná meg magát, mint épen az iskola munkájában.

Nos hát lehet-e még ezek után is azt a vádat hangoztatni, hogy a jelen iskolája nem a tudás letéte-ményese.

Hogy aztán a népiskola tisztán erkölcsi, mondjuk: nevelői munka tekintetében is teljesen megfelel-e annak a magyar nemzeti szempontból is nagyszerű feladatnak, a melyet tőle, egy ilyen értelemben adott tanterv mellett, joggal megkívánhatnánk: — azt nem vitatom. — Hogy az adott viszonyok között mennyi lehetőség marad fenn ennek a feladatnak az intenzívebb megoldhatására: — arra az ímént rámutattam. És hogy e részben még sok kívánni való van: azt koncedálok. Ám azért itt sincs

okunk kétségbe esni, mert hisz az iskolai élet természe-téből folyik az, — s erre a szebbnél-szebb erkölcsi ta-nulságokat rejtő olvasmányok s jó formán a tanítás egész anyaga megadhatja az impulzust — hogy a gyer-mekeket állandóan csak a szépre, jóra és igazra ve-zessük.

Hogy miképen lehet valamely iskola bizonyos fe-lületes, de tetszetős munka végzője: azt igazán nem értem. A felületesség és tetszetőség magában véve annyira ellentétes fogalmak, mint akárcsak az északi és déli pólus. — Ami tetszetős, az nem lehet felü-letes és ami felületes, az nem lehet tetszetős. — Az-tán hát elvégre is minden iskolának, leplezés nélkül, mintegy öntudatosan, szinte tervszerűleg, egyenesen törekednie kell arra, hogy tehetségéhez képest tetszető-set is produkáljon. És vajjon hát ki veheti ezt rossz néven? Hisz ez minden iskolának szinte létérdeke, sőt merem mondani: kötelessége. És jaj annak az iskolának, a mely saját ambíciója elől a nagyratörésnek és a tár-sadalom által is jogosan követelt produktumoknak épen e legerősebb föltételeit zárja el.

Most pedig a vád 3-ik s talán a legsúlyosabb pontjához értem. — Itt mondja cikk író úr, hogy: „a je-len iskolájának munka programja bizonyos külsőség-ben és bizonyítványadásban öszpontosul”. — Szép az öszinteség, s még szebb az ehhez való erkölcsi báto-rság, de — bocsánatot kérek — ezt nekünk tanítóem-bereknek, ilyen értelemben, formában és általánosságban, nem szabad ám hírlapba vetnünk. Nem szabad pedig azért, mert ez az állítás legnagyobb részben nem fedvén a valóságot: általa a laikus olvasó előtt könnyelműen kockára vethetjük a becsületes munkába helyezett hitelt. Pedig a tanítóembernek alig lehet értékesebb kincse, mint szerföltött nehéz, verejtékező munkájának a biza-lommal jutalmazott elismerése. — A bizonyítványadásnál, — ha bele is csuszik olykor-olykor a kalkulusok közé egy-egy csöppnyi az emberi gyarlóságból — nem lehet ám összemarékkel szórni sem a bosszút, sem a kedve-zést, sem pedig a hiúság okozta fitogtatást. — Ha va-lamelyik tanuló nem szerezte meg az előbbre jutás föl-tételeit, annak hiába adunk meg nem érdemelt kalkulu-sokat, mert itt az osztályonkénti haladás szigorú fokozata olyan, mint a jó gyomor: a megemészthetetlenlét kidobja magából.

Azt mondja a cikk t. írója, hogy az iskola adja meg a tanító egyéniségét és nem viszont. Majd, további töprengések után, azt a következtetést vonja le, hogy ha ez így megy, iskoláinkból csak a falak maradnak meg tartalom nélkül.

Hát kérem ez lehet egyéni felfogás, de ehhez a való igazságnak semmi köze. A tanító, a tanítvány és az iskola kölcsönös egyúthatásban vannak. Hogy mégis melyik adja meg a másiknak az egyéniségét: — értel-mes emberek előtt ez a kérdés komolyan még föl sem vethető. Legalább én a magam részéről még csak el sem képzelhetem másként, mint úgy, hogy minden isko-lának a karaktere — jól, vagy rosszúl — a tanító egyénisége szerint alakul ki. De úgy van ez minden intézménynél. A — vezető önkéntelenül is — a maga szellemét, egyéniségét viszi bele az intézménybe.

A felől is, sok ezer kartársammal együtt, meg-nyugtathatjuk a cikk íróját, hogy soha sem fognak az iskola falai tartalom nélkül maradni, a míg a magyarok Istene a becsületes munkához erőt, kedvet és lelkesedést ad a tanítónak

Én azt hiszem, hogy a cikk írója nyilván csak egy erősen pesszimistiku pillanatában mondhatta el mindazt, amit — az elvégre is laikus nyilvánosság előtt

— a legjobb lett volna elhallgatni. Az ilyesminek talán valamelyik szaklapunkban lett volna méltóbb helye.

Hogy a moderniség hőbortjai szerint igazodó társadalmi irány tovafejlődése egy csöppet sem megnyugtató s hogy a kor szelleme nem a legrozsásabb perspektívát nyit a jövőbe: az kétségtelen. De hát mindezekért csak az iskola tartozik felelősséggel? — Jó lélekkel ki meri ezt állítani? — Én legalább nem. S vajmi szomorú lenne, ha e részben egyedül maradnék.

A cikk írója is, én is — és még sok millió embertársunk — vajmi apró lények vagyunk ahhoz, hogy akár a társadalmi fejlődés irányát, akár a korszellemet megváltoztathassuk. — Mire valóján hát e roppant áramlatokkal szembe helyezkedni?

Gondolom ezzel röviden végeztünk volna a cikk általános vonatkozásaira nézve. Hangsúlyozom, hogy röviden, mert csak a vád egyes pontjai magukban véve is erősen alkalmasak volnának arra, hogy róluk akár füzeteket írjunk.

II.

Most pedig ezek után rátérek a cikknek kritikái, vagyis inkább azon részére, melyet t. krónikás úr általános nevelői szemüvegen nézett.

Egész fejtegetése oda conduál, hogy a nyilvános gyermekelőadások nevelői szempontból, helytelenek. — Ervekül a természetellenességet, a mesterkéeltséget, a dressurát és az affektációt hozza fel.

Hát kérem a gyermekelőadások nem a moderniség hőbortjaiból nőttek ki, hanem azok a népműveltség, a közműveltség, a kultúra természetes folyományai. És nem is egy hirtelen fölbukkanó jelenség ez, hanem keletkezésének szálai a multban gyökereznek. Van ennek már — mondhatnám — észrevehetően kialakult, figyelemre méltó irodalma. Aztán hát alkalmazták is azt úgy a Főváros, valamint a vidék iskoláiban egyaránt. Ez ellen én magam soha senkitől sem hallottam, soha senkitől sem olvastam helyesen megokolt, elfogadható ellenvetést. Miért nem volna hát létjogosultsága a gyermekelőadásoknak? — Hisz az élet maga is egy színpad, ahol csak a boldogulhat, a ki ügyesen tud játszani. Miért ne szokatnánk, miért ne készítenők elő a gyermekket erre a nagy színpadra? — Csak balfel fogással lehet ez ellen sikra szállni. És csak elfogultság, avagy érde nézet mellett lehet a gyermekelőadásoktól a nevelési hatást, értéket megtagadni. Igencs van annak pedagógiai haszna. Még pedig figyelemre méltó. — Hát a nyilvánosság előtti való szereplés nem alkalmas eszköz arra, hogy a gyermekben a bátorságot, az életrevalóságot fölkeltjük? — Ki mondja, hogy ez szorosan összefügg az akarat nevelésével? — És hát ennek nevelői szempontból semmi értéke se volna? — Na hát kérem lehetetlen.

Hogy annak a gyermeknek a játéka tán nem kifosztalanul természetes: az érthető. De hát voltaképpen még a felnőttek cselekedeteiben is, hol van a kifogásan természetesség? Hisz még a legkiválóbb színész éke sem természetes. — Hát a fényes szónoklatok, egész poézis, sőt maga a prózaírodalom is természetesség talán? — Oh nem. Azok is mind csak a tehetségtől, az alkattól, az alkivüli tehetség emberileg elképzelhető és kifejezhető alkogásai, de nem természetes cselekvések. S mert nem azok, azért az emberi haladás nagy programjából kibandók úgy-e?

Minden gyermekelőadásnak az anyaga föltétlenül
amelyes erkölcsi tanulságot rejt magában. És —
hiszem — ez is valami.

Hogy pedig a gyermekelőadásokra való előkészítés ssura volna: azt tagadom. Ilyen értelemben az ábc itása is dressura. — Ügygel-bajjal, türelmes tanítással útmutatással jár az ilyesmi az igaz, de nem dressura. Van nekünk a magunk munkájához megfelelő, ta elnevezésünk elég. Nincs szükségünk a menaszérik szótárára.

Aztán az affektálásnak, a nagyozolásnak ugyan mi van a gyermekelőadásokhoz? Az a szereplő gyermek körül annak, ha szerepébe beletalálja magát. Nos annak sem ideje, sem alkalmja a nagyozásra. És siker esetében jól eső meglegedés és némi önbizalom tölti el szívét: mi káros lehet abban? Hisz ez ne a szempontból még üdvös hatás is. — Több-kevesebb öngyűlölet és önbizalom minden emberben van. Kell is hogy legyen, mert hisz ezek a haladásnak a leghatalmasabb eszközei.

A cikk írójának még csak az éneklésre tett meg-
zésére reflektáltak röviden. És pedig: valóban nem
m. honnan vette ő azt a meggyőződését, hogy az
dácson szerepelt énekek szövege mondvacsinált, mes-

terkelt szöveg volt. Felette csodálkozom ezen a megjegyzésen, mert hisz azok mindmegannyian kifogástalan, kedves, jó magyar zamatú, nyomtatásos szövegek voltak. Azt kell hinnem, hogy ez a megjegyzés csak merő képzelődésből eredhetett. Másként igazán nem tudom megérteni.

Aztán hogyan lehetséges azt állítani, hogy azok a dallamok nem magyar lélekből fakadtak? Hisz azok, már régóta közkézen forgó eredeti, kedves magyar nóták. Aki ezt akkor észre nem vette, az vagy nem magyar ember, vagy ha az, akkor hiányzik a természetes érzéke a magyaros motívumok iránt.

Végül meg csak azt juttatom kifejezésre, hogy a t. krónikás úr máskor ha ilyen kérdéseket akar a nyilvánosság közé dobni, akkor azt tegye meg egy hirlap tudóstól egészen függetlenül, annak a keretén kívül és lehetőleg ahhoz méltó helyen. Mert hát gondolja meg, hogy az ilyesmit sokkal többen olvassák el olyanok, a kik az előadáson sem jelen nem voltak, sem pedig arról tájékozódást nem nyertek. — Azok pedig egy ilyen cikkből méltán azt az impressiót nyerhetik, hogy ez az előadás egy végzetesen elhibázott lépés volt. S pedig — aajna! — hogy éppen itt és nekem kell a hallgatósághoz felfigyelnie, sőt meg kell szólalnom — azokatlanul általános vélemény legjellemesebb, szinte szokatlan mértékben való megnyilatkozása merőben az ellenkezőjét igazolja. — Sőt bátran merem állítani, hogy a cikk írója, különcködő véleményével, szedett szőlőg módjára, e részben csak Ő maga marad.

És most azzal végzem soraimat, hogy az objektivitás szigorú szemelőtt tartásával irt és esetleg közre adott ellenvéleményre szives készséggel reflektálok. De a abban netalán személyeskedő hangot, avagy jelleget nék, akkor még most vegye cikk író úr egyenes válasznak azt a kijelentésemet, hogy én — nagy mérvű elgátltságom mellett — csak komoly, szelid és békés hangú eszmecserére vagyok kapható.

Jó szerencsét!

Salló Károly.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **A községi közgyűlésből.** Petrozsény község képviselőtestülete f. hó 11-én d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a községi bíró mint elnök bejelentette, hogy a legutóbbi közgyűlésből történt megbízás folytán dr. Ajtay Aladár orsz. képviselő jóvákaratu támogatásával és közreműködésével mint kiküldötték eljártak s Sztierényi József keresk. állam titkár a fűtőház kihelyezése iránt benyújtott s szóval is indokolt kérelem folytán megígérte, hogy Petrozsény község közönsége indokolt kívánságának figyelembe vételével s a legjobb akarattal fog ezen ügyben intézkedni. Megnyugtató eredménnyel jártak el a pénzügyminiszteriumnál a kincstári bányászat érdekében folyamatban levő terület-felméréseknek Petrozsény község egész határterületére kért kiterjesztése ügyében is, mire névze a nevezett miniszterium részéről már történt is a jelzett célból intézkedés. Jövahagyó tudomásul vette a közgyűlés a tehéncsordahajtó ut. kijelölésére, a község főközközedési útjain a köztisztaság, a járdák védelme és a közlekedésbiztosítása érdekében fogantatott eljárársági intézkedésekről tett jelentést s végül Petrozsény község képviselő testülete az államilag segélyezett petrozsényi főgimnáziumnál 1907—908 tanévben rendes tanári minőségben alkalmazott és a felügyelőbizottság jelentése szerint kifogástalanul működő Félegyházi Gyula, Darvai István és Gerbner Árpád okleveles tanárokat és Borsos Szabó Imre ugyanazon idő óta alkalmazott és kifogástalanul működő okleveles tornatanárt ezen állásukban églegesítette s erről a főgimnáziumi felügyelőbizottságot s nevezetteket a határozat hivatalos jegyzőkönyvi kivonatának közlésével értesíti. A gyűlés d. u. 4 ó. ért. véget.

— **Esküvő.** Kekel Péter f. évi június hó 27-én
élután 4 órakor a petrozsényi református templomban
artja egybekelési ünnepélyét Borbély Borbálával.

— **Szt. Ferenczrendi nővérek** polgári és elemi iskoláiban a záró-vizsgák: jun. 22-én d. e. 8—12 III. polg. oszt. jun. 22-én d. u. fél 3 óraker I—II. el. oszt. jun. 23-án d. e. 8—12 III—IV. polg. oszt. jun. 23-án d. u. fél 3 óraker III—IV. el. jun. 24-én d. e. 11 óraker tornavizsga jun. 24-én d. u. fél 4 óraker ünnepély. Az érdekl. szülőket és tanügybarátokat értenetve meghívja az igazgató.

— **Uj vashid.** F. év június hó 16-án Déva és
ski között a Cserna folyó fahidja helyébe uj vashid

fog betolatni, miért is a június hó 15-én este Budapest K. p. u.-ról induló 608. sz. vonat átszállással fog közlekedni.

— **Határszéli őrségek.** A m. kir. belügyminiszter az orsovai határszéli rendőrkapitányság működési területén Szilyvajdejulkán községében és Livazény községhez tartozó Szurdok szorosban határszéli őrségeket létesített, melyek 1908 évi május hó 15-én kezdtek meg működésüket, mely időtől azon közegeket, akik ezen őrségi állomásokon a határrendészeti teendők részbeni ellátásával megbízva voltak, ezen teendők végzése alól fölmentette. A létesített őrségek feladatára és működési körére vonatkozólag a 91.000/1905 B. M. számú körrendelettel kiadott utasításnak azon rendelkezései irányadók, a melyek a rendőri büntető bíraskodásra és tolonceljárásra fel nem hatalmazott határrendőrségi kirendeltségekre vonatkoznak.

— A cselédszerző és foglalkozást közvetítő iparról Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága szabályrendeletet alkotott, melynek a közönséget érdeklő lényegesebb rendelkezései: 1. §. Foglalkozást közvetítő vagy cselédszerző üzlet gyakorlására csak oly egyén nyerhet engedélyt, aki a hatóság előtt, mint kifogástalan előéletű egyén ismeretes. 2. §. Foglalkozást közvetítő és cselédszerző ipar gyakorlására községenként adható engedélyek számát elsősorban a főszolgabíró, másodfokban alispán, harmadfokban a vármegye közigazgatási bizottsága dönti el. 3. §. A foglalkozást közvetítő vagy cselédszerző üzlettulajdonosa tartozik készpénzben, vagy vadéktépes értékpapirokban 100 K-t az iparengedély beszedésére előtti hatóság pénztárba biztosítékul letenni. 4. §. Az üzlethelyiségben a hatóságilag megállapított árszabály kiüggesztve tartandó. A jelentkezés kalmával bárminemű díjat szedni tilos. A szedhető díjak a következőkben állapíthatnak meg: 1. Közöségek, polga vagy szolgáló után 1 K. 2. Minden más férfi, így nőcseléd, kereskedősegéd, iparossegéd, gyári munkás, pincér s.b. után 2 K. Az árszabályban meghatározott díjak felét a szolgáltatadó, felét pedig a szolgáltatresó tartozik fizetni. 5. §. Az üzlettulajdonosnak az Árt rendes könyvet kell vezetnie. 6. §. Az üzlet, valamint üzleti könyvek a rendőri hatóság által bármikor megvizsgálhatók. 7. §. Cselédet cselédkönyv nélkül, iparossegédet, vagy gyárimunkást munkakönyv nélkül egyáltalán foglalkozást kereső egyéneknek kellő igazolás nélkül beszegődtetni tilos. 8. §. Az üzlettuladónak a nála jelentkező egyén erkölcsi viseletéről tudomást szerezni és erről a felfogadót híven értesíteni tartozik. 9. §. A már beszegődött egyént máshoz szerdtetni vagy más helyre csábítani, vagy elbocsátás nélkül távozottnak helyet szerezni tilos. 10. §. Az üzlettuladónak köteles minden nála jelentkező és magát kelten igazolt egyének személyválogatás nélkül helyet nyújtani. 11. §. Az üzlettulajdonos tartozik üzleti hiteit tisztán tartani. 12. §. Az a közvetítő vagy cseszerző, ki jelen szabályrendelet határozatai ellen vét, iparhatóság által 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő.

— **Pályázatok.** Hunyadvármegye hátszegi járásában lévő és 32 községből álló hátszegi körorvosi állásra pályázatot hirdet a főszolgabíró. A körorvos évi fizetése 1200 kor., fuvarátalánya 600 kor. és a községi szervezési szabályrendeletekben megállapított látogatási díjak. A körorvos tartozik községeit évnegyedenként egyszer beutazni. Ugy lakásán, mint hivatalos körutjai alkalmával a szegényeket ingyen tartozik gyógykezeltetni. Pályázati kérvények folyó évi június hó 20 napján d. u. 5 óráig adandók be. A hunyadvármegyei dévai járáshoz tartozó marossólymosi körjegyzőségek üresedésben lévő segédjegyzői állásra (évi 1000 kor. javadalmazással) minősítést és eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvények folyó évi június hó 10-ig nyújtandók be a főszolgabíróhoz.

— **Pályázat internátusba való felvételre.**
A Dmke. makói diákotthonába az 1908—9. iskolai évre 160 gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 36, beiratási-, orvosi-, butorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai bizonyítvánnyal, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1908 évi július 10 napjáig adandók be a Dmke. makói diákotthonának felügyelő-bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákotthon igazgatósága Makón.

— **A föld lakossága.** Az Egyesült Államok statisztikai hivatalának legutóbbi jelentése szerint földünkön 1563 millió ember él. Harmadrészüik, vagyis 558.862.000

keresztény. Általában vallás szerint az emberiség így oszlik meg: római katolikus 272.538.000., protestáns 166.066.000., görög katolikus 120.157.000., mohamedán 216.630.000., Buddha vallású 137.935.000., Konfucius követője 231.816., hindu 209.659.000., fetis imádó 157.000.000., sziaitoista 249.000.000., zsidó 11.222.000.

— **A nyaralás nem minden.** Aki csak teheti a nyári meleg beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógy-módban legyen része, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Értekezés a Villamos Gyógymódról” című könyvben, amelyet a világhírű elektróvitalizer orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körut 2 féleml-et 50 szám) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére ingyen és bérmentve zárt borítékban készséggel megküldi. Hozassa meg mindenki ezen könyvet.

— **A Koczka-féle állatsereglet** pár nap óta a petrozsényi piactéren tartózkodik országsszerte ismert elsőrangú vállalatával. Minden nap délután öt órakor és este 8 órakor nagy idomítás a köröndös vasketrecben, etetéssel egybekötve. Naponta fellépnek ifjabb **Kocka Antal**, mister **Eduardó**, miss **Beata** és miss **Jo-zefine**, itt még nem látott mutatványokkal. Rendkívül érdekesek a 12 tagból álló oroszláncsalád mutatványai. Láthatók: tigrisek, párdúcok, medvék, sakálók, lámák, hiénák, majmok stb. állatok, mind igen szép példányok. A helybeli és vidéki közönség figyelmébe ajánljuk.

CSARNOK.

TÚLVILÁGI ÁBRÁND.

— Irta: SZÁVAY GYULA. —

Szeretném hinni, hogy van más világ is,
S ott folytatódik mindaz, ami itti
Foglalkoztatja fejlődő nemzedékek
Érzéseit és gondolatait.

Hogy ami eszmét lenn szenvedve, küzdve
Termel magának az emberiség,
Azt befogadja kék szárnya alá és
Tovább folytatva élteti az ég.

FIATAL VOLT.

Fiatal volt. Duzzadt arcán
Piros egészség ült.
Tivornázott dévaj kéjjel . . .
Tünt a nappal, tünt az éjjel
És az idő vénült.

Fiatal volt. Arca sápadt,
Ajaka már kéhült.
Számálgatta könnyes szemmel
Nappal, éjjel hogy tűnik el . . .
És az idő vénült.

TÜNŐDÉS.

Hogy üzzem el bánatomat,
A sok sohajt, a gondokat
A pokol fenékre?

Ha fölkel a ragyogó nap
Mosolyog az ég is.
Ha vidám a Rózsám arca
Nevet az enyém is.

De hogyha már letűnt a nap
Éjjel száll az ég-re.
Ha szomorun látom arcát
Bú száll az enyémre.

Fölvidítom galambomat!
S akkor sohajt, gond elbujhat
A pokol fenékre.

Belzebub.

Szerkesztői üzenetek.

Építtető. Petrozsény. Közlöttük már lapunkban s tájékoztatul újból emlékeztetbe hozzuk az építkezési szabályrendeletnek ide vonatkozó intézkedését, melyszerint: A község belterület minden új építkezésre, a régi

épületek megtoldására és oly lényeges átalakítására, mely által az épület szerkezete és tűzbiztonsága, vagy a szomszédok érdeke érintve lesz, hatósági engedély feltétlenül szükséges.

A szükséges építkezési engedély kinyeréséért a községi előljáráshoz szóval, vagy írásban kérvény nyújtandó be. Mindkét esetben a tervezett épület méretei, alak, ablak és ajtó részei, nem különben az építéshez használandó anyagok minősége és a tervezett épület elhelyezése lehetőleg egyszerű vázlatrajz kíséretében pontosan leírandók, illetve jegyzőkönyvbe mondandók

Ha valaki két szobánál, konyhánál és kamaránál nagyobb lakházat vagy üzlethelyiséget kíván építeni, az építkezési engedély iránti kérvényhez mindig az építkezés terve két példányba csatolandó.

A terven az alaprajzok, a homlokrajz és keresztmetszet 1.100 aránybani mértékben feltüntetve legyen.

Az építkezési engedély azonban, ha az ellen a szabályrendelet értelmében közigazgatási szempontokból egyébként akadály nem forog fenn oly megjegyzéssel, hogy az építkezést vitás esetben építető csak is saját felelősségére kezdheti meg, s az építkezés folytán előállítható felelősség kizárólag őt terheli, megadandó.

Gazdasági és melléképületek, melyekben tüzelés történik, ugyanazon szabályok alá esnek, mint a lakóházak.

Más mellék és gazdasági épületeknek a helyi körülmények tekintetbe vételével fából és szalma vagy nád fedőanyaggal való építésére kivételesen engedély adható, azonban ily mellék épületek a lakóházakhoz 20 méter távolságnál közelebb nem építhetők, oly csörök pedig, melyek takarmány, szalma, gabona tartására építettek, minden tüzelésre használt épülettől a körülményhez képest lehetőleg 30 méter távolságba kell, hogy építtessenek.

MEGÉRKEZETT!

Állatsereglet

Állatsereglet

Petrozsényben a piactéren június 6-tól június 22-ig reggel 8 órától este 9 óráig naponta látható.

Koczka Antal-féle Magyarország legnagyobb állatsereglet és vas cirkusza.
Egybekötve az összes ragadozó állatok nagy etetésével. 10 drh. oroszán sth.

Beléptidij az előadásra: I. hely 1 kor. 20 fillér, II. hely 80 fillér, III. hely 50 fillér.
Beléptidij délelőtt: I. hely 80 fill., II. hely 60 fillér, III. hely 40 fill.
Naponta délután 5 órakor és este 8 órakor nagy idomítás 4 világhírű állatszolidító által
Az igazgatóság.

888. szám 1908. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puiji kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. 1115/3. sz. végzése következtében Dr. Makrai Lipót petrozsényi ügyvéd javára Klein József és neje petrozsényi lakosok ellen 77 K. s jár. erejéig 1908. évi március hó 27.-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján foglalt és 682 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutor és egy zongora, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puiji kir. járásbírósnak 1908.-ik évi V. 508/2. számú végzése folytán eddig összesen 115 kor. 94 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Klein József és neje Löwy Róza petrozsényi lakosok leendő megtartására 1908. évi június hó 19-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kiütetik és

ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pujon 1908. évi június hó 3. napján.

Br. Bánffy Albert,
kir. bir. végrehajtó.

4976/908 szám polg.

Hirdetmény.

A dévi kir. törvényszék mint birtokbírószék közhírré teszi, hogy a petrozsényi-livazényi lupényi h. érdekű vasút részvénytársaság vulkáni állomása kibővítésére szükséges földterületek kisajátítása tárgyában az 1881. évi XLII. tcz. 46 §-a értelmében a kártalanítási eljárás megkezdésére tárgyalási határrnapul 1908. évi június hó 24. napjának d. e. 9 óráját Vulkan község házához kiützte.

Erről a telekkönyvi tulajdonosok és telekkönyvi érdekeltek azzal értesítettek, hogy elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja és az egyéni értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs

A kir. törvényszék.
Déván, 1908. május hó 15.-én.

Dr. Papp Domokos
elnök.

Miklé János
jegyző.

Válasz

mindazon támadásokra, melyek az impregnált és szelekcionált (válogatott) takarmány répmagra (csillag védjeggyel) vonatkoznak.

Mindezeideig hallgattunk azokról a rendszeresen folytatott támadások és gyanúsításokról, melyek szobán és írásban érintették a nagytekintélyű Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő céget Budapestén.

De miután a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« lapjának legutolsó számaiban a »Jaensch« nevet is említi, ezennel a következőket jelentjük ki a nyilvánosság előtt:

1. Minden egyes bál csillagjegyű védjeggyel és eredeti olomzárral elátott takarmány répmag, melyet a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, **tényleg impregnálva is lett.** — **NEM IGAZ** tehát, ha Rázsó tanár ur vagy a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« lapjának szerkesztője ennek ellenkezőjét állítják.

2. Minden egyes bál takarmány répmag, melyet ami olomzárral a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, teljesen kifejezett, nehéz eredeti jelleggel bíró anyarépákból származik, melyet tápérték tartalmára nézve laboratóriumunkban **egyenként megvizsgálunk.** — **NEM IGAZ** tehát, ha Rázsó tanár ur vagy a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezete« vezetője ennek az ellenkezőjét állítják.

3. Sohasem kértük a »Német Gazdasági Egyesület«-et, hogy tenyésztésünket a magtenyésztési törzskönyvbe beiktassa. **NEM IGAZ** tehát, ha ezt bármily oldalról is állítják. — Az az állítás **SEM IGAZ**, hogy répmag tenyésztésünk bevezetésére vonatkozó kérelmünket a »Német Gazdasági Egyesület« bíráló bizottsága visszautasította volna, mert eziránt sohasem folyamodtunk.

4. **IGAZ AZONBAN** az, hogy minden nagyobb, szolid tenyésztő német cég az anyanövény kiválasztása által igyekezik termékeit megjavítani, — hogy velünk együtt létezik sok magtenyésztő, ki a laboratóriumban való egyenkénti vizsgálattal a takarmányrépa minőségét javítja, ami nem tévesztendő össze azzal a szokásos szem-mérték után való válogatással, melyet minden gazda egyedül is eszközölhet. Ezen eljárás természetesen össze sem hasonlítható és elenyésző értékkel bír a vegyi vizsgálat alapján kiválasztott anyarépákkal szemben.

5. **Igaz végül**, hogy nincs oly szolid német takarmányrépa magtermelő, ki szelekcionált (válogatott) anyarépáról származó eredeti magvait olcsóbb áron bocsájtaná forgalomba, mint mi.

Az igen tisztelt gazdaközönség eléggé intelligens, hogy a mi nyilatkozatunkból levonja azt a következtetést, hogy mely indító okokra vezendő vissza az a hajsza, melyet a mi szelekcionált (válogatott) anyarépákról tenyésztett impregnált takarmányrépmagunk ellen indítottak, s e hajszaának fővonásaiban ne lásson mást, mint gyűlöletet és irigységből fakadó gyanúsításokat.

Ha nálunk terjesztenek **ehhez hasonló irigy, valótlan állításokat**, az illetők ellen megindítjuk a büntető eljárást.

Aschersleben, 1908. április hó.

6—6

Gustav Jaensch & Co.
magtermelési részvénytársaság.

Meghívó.

A „Petrozsényi takarékpénztár részvény-társaság“

1908. június hó 24.-én d. u. 5 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket az alapszabályok 48. §-ára való hivatkozással tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

Az alaptőkének új részvények kibocsátása által 200,000 koronáról 400,000 koronára leendő felemelése.

A Petrozsényi takarékpénztár részvény-társaság
igazgatósága.

A részvények a következő helyeken tehetők le:

Petrozsényben: a társaság pénztáránál, vagy

Aradon: az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvény-társaság-nál, vagy

Déván: a Közgazdasági bank részvény-társaságánál.

48 §. A közgyűlésen 1 drb. részvény után egy szavazattal bir minden részvényes, a ki részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 24 órával a társaság pénztáránál Petrozsényben, vagy a hirdetményben e célra kijelölt más helyeken letette. Minden további részvény ugyanezen feltételek mellett szintén egy-egy szavazatra jogosít. A részvényes jogát személyesen, vagy meghatalmazott útján gyakorolhatja. Kiskorúak, vagy gondnokság alatt állók csak törvényes gyámjuk, vagy gondnokjuk, nők férfi meghatalmazott útján gyakorolhatják jogukat. A részvényes szavazati jogát a közgyűlésen csak akkor gyakorolhatja, ha mint részvénytulajdonos a részvénykönyvbe a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 hó óta be van vezetve.

Értesítés.

Petrozsény és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozom, hogy Petrozsényben a Malea-utcában Doda Károly házában lakom, hol minden a

..szoba-festészethez tartozó..

munkákat a legdiszesebb kivittől, a legegyszerűbbig felvállalom, főtörökvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség bizalmát mindig kiérdemeljem.

Pontos és jó munkáért felelősséget vállalok! Kívánatra, bár mely időben házhoz mintákkal együtt eljövök.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve vagyok tisztelettel:

Schwarz Simon
szobafestő.

Épület- és bútorasztalos.

Tisztelettel felkérem Vulkán és vidéke igen tisztelt közönségét, hogy építkezés és bútorendelésnél hozzám bizalommal fordul. szíveskedjék, amennyiben legjobb minőségű száraz anyagaimból a legszolidabb és legizlésebb kivitelben a legjutányosabb áron és legpontosabban készítek: **épület-, bútort-, portál-, szóval** a faipar körébe tartozó munkákat.

Kiváló tisztelettel:

SZÜLE JÁNOS
asztalosmester, Vulkán.

Népzenekar Petrozsényben.

Petrozsény és vidéke rohamos fejlődésével fokozódnak a népzenekar szervezése és működése iránt táplált igények is. Ezeket a jogosult igényeket van hivatva kielégíteni vezetésem alatt és közreműködéssel az eddig Petrozsényben buzditó pártolásban részesült s most ujonnan szervezett Mezey Ferenc-féle zenekar.

Világvárosokban: Párisban, Londonban, Berlinben s hazám fővárosában: Budapesten s több vidéki nagyvárosban, legutóbb Nagyváradon mint zenekarvezető közmegegyezésre működtem s legfőbb törekvésem leendő, hogy vezetésem alatt az itteni zenekar minden eddigiek fölött, sőt az egész vármegyében méltán elsőnek, a legjobbnak legyen a művelt közönség által elismerve.

Bálak, lakodalmak, ünnepélyek és rendezett multságok, vagy estélyek alkalmával előzőkeny, készséges szolgálatunkat a legszerényebb honorálásért bátorkodunk felajánlani.

A nagyérdemű intelligens közönség kegyes pártfogását kéri s hegedű tanításra is jutányos feltétel mellett ajánlkozik,

kiváló tisztelettel:

Mezey Ferenc

zenekartulajdonos.

Gagyó Géza

zenekarvezető,
szőlőjátékos és karmester.

1010—1908. szám végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírósnak 1907. évi Sp. I. 799/3 számú végzése következtében Dr. Jenciu Tamás ügyvéd által képviselt Udrea János s. t. rusori lakos javára Balázs Zsigmond seréli lakos ellen 64 kor. s jár. erejéig 1908 évi május hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás

útján lefoglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sertés és két ökör nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1908 évi v. 809/3 számú végzés folytán és eddig összesen 102 kor. 32 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Balázs Zsigmond seréli lakásán leendő megtartására **1908 évi június hó 20-ik napjának d. e. 11. órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108 §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett v. legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1908. évi június hó 2. napján.

Br. Bánffy Albert
kir. bir. végrehajtó.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az
összes rovarokat gyorsan
és alaposan kipusztítja;
üvegben —.30, —.60 l.—
és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

Csakis **poloskák** ellen üvegben
—40, —80, 1.20, 2.60 és 5.—
koronáért kapható minden jobb
drogériában, fűszer- és festék-ke-
reskedésben, ahol Tirgram-Plaká-
tok ki vannak függesztve. Ügyel-
jünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár:

Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN PETROZSÉNY.